

Bijlage: KCI, materialenpaspoort en biobased bouwmaterialen bij brief "Toelichting circulair klimaatbeleid"

Strategie KCI

In 2020 heeft u de strategie "Naar klimaatneutrale en circulaire infrastructuur"¹ (KCI) ontvangen. Deze strategie KCI beschrijft de visie hoe het Rijk, in samenwerking met medeoverheden, de doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor de GWW wil bereiken. In vervolg hierop zijn voor de belangrijkste werkstromen van Rijkswaterstaat en ProRail zogenaamde 'roadmaps' opgesteld die een inventarisatie geven van de CO₂-inhoud van die werkstromen, van de marktcondities en van maatregelen die op korte en lange termijn kunnen worden genomen. Op basis van hiervan wordt overgegaan tot implementatie van de geïdentificeerde maatregelen.

Inmiddels zijn ook medeoverheden aan het implementeren. Zo hebben in Noord-Nederland de provincies Friesland, Groningen en Drenthe, de gemeenten Assen, Groningen en Leeuwarden, samen met marktpartijen het Convenant Verduurzaming Asfaltketen opgesteld. Het doel is om de asfaltketen stapsgewijs, eenduidig en effectief te verduurzamen, onder meer door de inkoop en productie van asfalt in Noord-Nederland in de hele keten te uniformeren.

Recent is het regulier overleg 'Publieke Opdrachtgevers Duurzame Infra' gestart, om tussen rijk en medeoverheden af te stemmen en afspraken te maken. Hierin wordt bijvoorbeeld de uitvoering van de Klimaatfondsmaatregel Opschalen duurzame infra-innovatietechnieken met launching customer programma gecoördineerd, waarvoor het kabinet €100 miljoen uit het Klimaatfonds heeft toegekend om de komende jaren CO₂-reductie te realiseren in het transitiepad Wegverharding.

In de afgelopen tijd is met name duidelijk geworden dat de grootste opgave ligt in het daadwerkelijk implementeren en opschalen van maatregelen. Een individuele pilot is relatief eenvoudig te realiseren, maar opschaling vraagt om veranderende werkprocessen in hele ketens en bijgevolg om een lange adem. Als voorbeeld hiervan noem ik het hergebruik van betonnen liggers uit viaducten van de A9. Vanwege de herstructurering van de A9 worden verschillende viaducten gesloopt. Er is voor gekozen om deze liggers zoveel mogelijk in z'n geheel te hergebruiken, in plaats van ze tot betongranulaat te vermalen. Dit brengt vraagstukken met zich mee rond financiering, tijdelijke opslag, ontwerp van de nieuwe viaducten, en certificering van de hergebruikte liggers. Hierin is de afgelopen twee jaar een steile leercurve doorlopen, zodat liggers uit de A9 nu zullen worden hergebruikt in de A44.

Op dit moment wordt een beleidsevaluatie KCI uitgevoerd, die eind 2024 wordt afgerond. De resultaten daarvan worden met uw Kamer gedeeld.

Materialenpaspoort

Tijdens het commissiedebat Circulair Bouwen van 3 april '24, is gevraagd om een appreciatie van het materialenpaspoort. Er komt voorlopig geen nationale verplichting tot het maken of gebruiken van een materialenpaspoort. Informatie over de materialen die in een gebouw of object zitten – al dan niet in de vorm van een paspoort – draagt bij aan meer hergebruik van die materialen in een volgende gebouw of object. Dergelijke data is ook nuttig voor de betreffende beheerder om zo efficiënt mogelijk en met zo min mogelijk nieuw materiaal onderhoud te plegen.

Uit onderzoek is inmiddels gebleken (en aan de Kamer gemeld²) dat eerst samen met de markt moet worden bepaald welke standaarden nodig zijn voor de data en data-uitwisseling om een dergelijk paspoort bruikbaar te maken in de praktijk. Hiertoe loopt het programma DigiGO, de digitalisering van de gebouwde omgeving en zijn er met publieke en private partijen zogenoemde DigiDeals gesloten. De DigiDeals lopen nog tot eind 2025.

Biobased bouwmaterialen

Tijdens het commissiedebat Circulair Bouwen van 3 april 2024 heeft de minister van BZK de toezegging gedaan om schriftelijk toe te lichten hoe CO₂-vastlegging in materialen wordt meegerekend in de CO₂-boekhouding (volgens richtlijnen van het IPCC). In relatie tot de koolstofopslag in biobased materialen geldt de bindende nationale doelstelling voor koolstofopslag en emissies door landgebruik die onderdeel is van de herziene verordening over landgebruik, landgebruiksverandering en bosbouw (LULUCF³, 2023/839). Hierin is bepaald dat Nederland

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 32 813, nr. 535

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 32 852, nr. 171

³ Land Use, Land Use Change and Forestry.

volgens de huidige referentiecijfers in 2030 netto⁴ maximaal 4,5 Mton aan CO₂ mag uitstoten door landgebruik. Daarmee draagt Nederland bij aan de doelstelling van een netto koolstofput in de EU in 2030 van 310 Mton CO₂.

In een reactie op de motie Grinwis-De Groot (kamerstuk 36200-XIV nr. 102) is uw kamer eerder al geïnformeerd dat volgens de huidige LULUCF-verordening duurzame koolstofopslag in houtproducten wel kan meetellen om de EU LULUCF-doelstelling te halen, maar koolstofopslag in producten van andere typen biograndstoffen niet (kamerstuk 21 501-XIV Nr. 901). Het kabinet heeft aangegeven dat het zich ervoor zal inspannen dat dit na 2030 wel kan. De kans dat dit zal lukken lijkt reëel, omdat de potentie van koolstofopslag in landbouwproducten om bij te dragen aan het tegengaan van klimaatverandering in de EU al wordt onderschreven. Een belangrijk voorbeeld hiervan zijn de verwoordingen in de verordening tot vaststelling van een certificeringskader van de Unie voor koolstofverwijderingen (2022/672). Naar verwachting zal de Europese Commissie in de tweede helft van 2025 in een nieuwe publicatie ingaan op de mogelijke toekomstige opname van duurzame koolstofopslag in biobased producten in de LULUCF-verordening.

De regels in de LULUCF-verordening zijn gebaseerd op de richtlijnen van het IPCC. Momenteel zijn er, met uitzondering van geogoste houtproducten, nog geen richtlijnen over koolstofopslag in biobased materialen. Binnen het IPCC wordt in de komende periode met betrekking tot negatieve emissies gewerkt aan methoderapporten. De doorlooptijd van het ontwikkelen van nieuwe en gedegen methodieken is minimaal een aantal jaren.

Ondanks dat Nederland koolstofopslag in biobased materialen, met uitzondering van geogoste houtproducten, tot en met 2030 niet kan meetellen voor de EU-klimaatdoelstellingen zet het kabinet zich er wel voor in om koolstofopslag in biobased materialen te stimuleren. Hiermee wordt klimaatverandering tegengegaan en daarom neemt het kabinet dit ook al wel mee in de nationale klimaatdoelstelling voor 2030 (kamerstuk 32813 nr. 1230). Door de inzet die nu gepleegd wordt om ketens te realiseren die resulteren in koolstofopslag in biobased materialen kan Nederland daar na 2030 van profiteren om internationale klimaatdoelstellingen te halen, waarbij tegelijkertijd betere verdienmodellen ontstaan voor bedrijven in verschillende sectoren, waaronder de landbouw. De kennis en ervaring die hierbij wordt opgedaan kan bovendien gebruikt worden bij het maken van de boekhoudregels op internationaal niveau.

Tot slot is ook in de herziene richtlijn voor de energieprestatie van gebouwen (EPBD)⁵ aangegeven dat lidstaten koolstofverwijdering moeten adresseren via koolstofvastlegging in of aan nieuwe gebouwen.

⁴ Netto betekent dat de koolstof die wordt opgeslagen door landgebruik, bijvoorbeeld in bossen en landbouwbodems, wordt verminderd met de emissies door landgebruik, bijvoorbeeld door ontbossing en uitveenweide.

⁵ [Kamerbrief over uitkomst EPBD onderhandelingen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)